

گونه‌شناسی و سطح‌بندی تجربه‌های شناسایی شده در دو موضوع و تبیین فرآیند ارزیابی و انتخاب تجربه‌های برگزیده

الهه پژوتن

گذاشتن لایه‌های اطلاعاتی به دست آمده از اسناد گوناگون مرتبط با این اقدامات، شناسنامه‌ای برای هریک از تجربه‌ها تهیه و برای بررسی به اعضای شورای داوران داده شد. از میان این آثار، تعدادی بنا بر آرای داوران به منظور ارزیابی میزان رضایت‌مندی مردم، به مرحله پایش میدانی راه یافتند. فرایند ارزیابی کیفی میزان اثرگذاری اقدامات با این هدف طی شد که زمینه‌ساز جست‌وجوی تعریف کیفیت مطلوب در نگاه مردم باشد. با گردآوری اطلاعات تجربه‌ها از طریق مصاحبه و مشاهده و استفاده از روش‌های متنوع و متناسب با موضوع که در ویژه‌نامه دوره اول این برنامه به تفصیل توضیح داده شده است، بسته کامل‌تری از هر تجربه به دست آمد که مجموعه دیدگاه‌های کارشناسان مطلع و بهره‌برداران را منعکس می‌کرد. این اطلاعات به صورت گزارش‌های مکتوب به همراه رتبه‌بندی تجربه‌ها از طریق امتیاز ارزیابی و همچنین بیان تصویری، برای شورای داوران به نمایش درآمد. آثار راه‌یافته به ارزیابی میدانی در دو بخش فضاهای عمومی در بافت‌های تاریخی و سکونت‌گاه‌های غیررسمی و در هشت دسته به شرح زیر به نمایش گذاشته شد:

الف) تجربه‌ها در زمینه بهسازی و ارتقای فضاهای شهری و توسعه قلمرو عمومی در بافت‌های تاریخی بهسازی محور

دومین دوره برنامه فرهنگی «جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری در چارچوب اندیشه ایران شهری» با طرح دو موضوع «ارتقای کیفیت عرصه‌های همگانی بافت‌های تاریخی» و «ارتقای کیفیت زندگی در سکونت‌گاه‌های غیررسمی» به همت شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران در اردیبهشت ۱۳۹۵ آغاز شد. این موضوعات در قالب اعطای جایزه ملی بهترین تجربه‌های بهسازی و نوسازی شهری به همراه برگزاری جلسات گفت‌وگو با متخصصان، بررسی تجربه‌های برتر در رویدادهای مشابه جایزه ملی جستار، برپایی نشست‌های هم‌اندیشی، تدوین ویژه‌نامه‌های موضوعی، برگزاری مسابقه عکاسی با موضوع کیفیت‌های زندگی در فضای شهری، و فراخوان معرفی اثرگذارترین کتاب‌های تألیف و ترجمه در این زمینه پیگیری شد. در بخش اصلی این جایزه، پس از اعلام فراخوان و بررسی آثار رسیده به دبیرخانه، شورای علمی سطوحی را برای غربال کردن تجربه‌ها مشخص کرد که در شکل زیر نشان داده شده و تعداد آثار در هریک از سطوح نیز در جدول آمده است.

پس از طبقه‌بندی آثار رسیده به دبیرخانه در سطح دوم، با دو معیار موقعیت قرارگیری و وضعیت بهره‌برداری، برخی از تجربه‌ها از دور خارج شدند. با بررسی مستندات ارسالی متولیان تجربه‌های راه یافته به سطح سوم و روی هم

بهسازی میدان

احیای مجموعه چندعملکردی

ب) تجربه‌ها در زمینه ارتقای کیفیت زندگی در سکونت‌گاه‌های غیررسمی

توسعه امکانات و خدمات رونمایی و ارتقای زیرساخت‌های شهری و محله‌ای (گونه: فضاهای فراغتی)

توسعه امکانات و خدمات رونمایی و ارتقای زیرساخت‌های شهری و محله‌ای (گونه: توسعه خدمات فرهنگی و ورزشی)

توسعه امکانات و خدمات رونمایی و ارتقای زیرساخت‌های شهری و محله‌ای (گونه: توسعه خدمات آموزشی و درمانی)

توسعه امکانات و خدمات رونمایی و ارتقای زیرساخت‌های شهری و محله‌ای (گونه: بهبود معابر و شبکه زیرساخت‌ها)

ارتقای توانمندی‌های اقتصادی و ظرفیت‌سازی اجتماعی و اداری (توسعه نهادهای محلی)

بنا بر نظر شورای داوران، مقرر شد سیاست کلیدی در انتخاب تجربه‌های برتر، قرارگیری تجربه در مسیر بازآفرینی شهری و هم‌نوایی فرایند و دستاوردهای آن با اهداف سند ملی راهبردی احیا، بهسازی و نوسازی و توانمندسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری (مصوب هیئت وزیران، شهرداری

۱۳۹۳) باشد. بر این اساس، تجربه‌هایی که در مسیر سند مذکور گام برداشته و اقداماتی در جهت بسط مفاهیم و اهداف مطرح شده انجام داده بودند، در جایگاه بالاتری نسبت به سایر تجربه‌ها قرار می‌گرفتند. شورای داوران همچنین درباره توجه به چهار اصل بنیادی در انتخاب تجربه‌ها - مدت زمان بهره برداری، میزان شهرت اقدامات در جامعه، نوآوری در زمینه ارتقای تحرک اجتماعی، و میزان تداوم و رشدیابندگی تجربه در طول زمان - به اتفاق نظر رسیدند. با رتبه‌بندی مجدد تجربه‌ها و اجماع آرای داوران، تجربه‌های برتر و شایسته تقدیر انتخاب و عاملان اصلی اثرگذار در توفیق این تجربه‌ها نیز تعیین شدند.

۱۰۱	فضای عمومی	سطح ۱
۷۰	سکونت‌گاه غیررسمی	
۷۱	فضای عمومی	سطح ۲
۵۱	سکونت‌گاه غیررسمی	
۳۰	فضای عمومی	سطح ۳
۳۵	سکونت‌گاه غیررسمی	
۲۷	فضای عمومی	سطح ۴
۲۳	سکونت‌گاه غیررسمی	
برتر: ۴	فضای عمومی	سطح ۵
شایسته تقدیر: ۴		
برتر: ۱	سکونت‌گاه غیررسمی	
شایسته تقدیر: ۴		